

Kwartalnik

PEDAGOGIKA Rok XVIII
2019

Nr 3 (73)

SPOŁECZNA

Pod
patronatem ZESPOŁU PEDAGOGIKI SPOŁECZNEJ
PRZY KOMITECIE NAUK PEDAGOGICZNYCH
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

PEDAGOGIUM
WYŻSZA SZKOŁA NAUK SPOŁECZNYCH
W WARSZAWIE

Rada Naukowa

Józefa Brągiel (Opole), Michał Bron Jr (Szwecja), Ewelina Cazottes (Francja), Wioleta Danilewicz (Białystok), Anna Dudak (Lublin), Batia Gilad (Izrael), Kathrin Maier (Niemcy), Ewa Marynowicz-Hetka (Łódź), Krystyna Marzec-Holka (Warszawa), Bożena Matyjas (Kielce), Zbyszko Melosik (Poznań), Maria Mendel (Gdańsk), Jerzy Modrzewski (Poznań), Agnieszka Naumiuk (Warszawa), Jan Niewęglowski (Warszawa), Jerzy Nikitorowicz (Białystok), Ewa Ogrodzka-Mazur (Cieszyn/Katowice), Ulrich Paetzold (Niemcy), Joanna Ostrouch-Kamińska (Olsztyn), Jacek Piekarski (Łódź), Tadeusz Pilch (Warszawa) (przewodniczący), Andrzej Radziewicz-Winnicki (Łódź), Katarzyna Segiet (Poznań), Bohdan Skrzypczak (Warszawa), Mirosław Sobecki (Białystok), Janusz Surzykiewicz (Niemcy), Ewa Syrek (Katowice), Alina Szczurek-Boruta (Cieszyn/Katowice), Mirosław J. Szymański (Warszawa), Bogusław Śliwerski (Łódź), Mikołaj Winiarski (Warszawa)

Redakcja

Redaktor naczelny: Wiesław Theiss

Zastępcy redaktora naczelnego: Ewa Jarosz, Barbara Smolińska-Theiss, Marta Wiatr

Sekretarz redakcji: Anna Perkowska-Klejman

Koordynatorzy redakcji tematycznych: Danuta Uryga, Basia Vucic (Wielka Brytania)

Redaktorzy językowi: Marta Kulesza (język niemiecki), Anna Odrowąż-Coates (język angielski),

Marek Siwicki (język polski)

Redaktor statystyczny: Michał Kwiatkowski

Publikacja współfinansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Czasopismo jest indeksowane w bazach: „The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” – CEJSH; ARIANTA

© Copyright by PEDAGOGIUM WSNS

Warszawa 2019

ISSN 1642-672X

Redakcja oświadcza, że wersja drukowana jest pierwotną wersją niniejszego czasopisma

Redakcja

00-102 Warszawa, ul. Marszałkowska 115, e-mail: redakcja@pedagogium.pl, www.pedagogikaspoeczna.com

Łamanie: Studio KROPKA dtp – Piotr Kabaciński; Druk i oprawa: Totem.com.pl

*Jubileuszowy tom
Pedagogiki Społecznej*

*Profesorowi Tadeuszowi Pilchowski
Mistrzowi i Nauczycielowi pedagogiki społecznej
– w osiemdziesiątą rocznicę urodzin*

Spis treści

Pedagogika społecznie zaangażowana

Mikołaj Winiarski Mój głos w dyskursie o pedagogice społecznej	11
Maria Mendel Pedagogika społeczna radykalnie zaangażowana. O aktualności dzieła Teodory i Izydora Gulgowskich	23
Ewa Marynowicz-Hetka Koncepcja transkulturowości Wolfganga Welscha: w kierunku transwer- salnego paradygmatu pedagogiki społecznej	47
Wiesław Theiss Dialog i konfrontacja. Konferencja pedagogiki społecznej i polityki spo- łecznej w 1967 roku	75
Wioleta Danilewicz, Tomasz Sosnowski Problematyka pedagogiki społecznej na łamach „Studiów Pedagogicz- nych”	109

Teraźniejszość – czas społeczny

Andrzej Radziewicz-Winnicki Dyskurs o alienacji teraźniejszości naszego czasu społecznego	137
--	-----

Jerzy Nikitorowicz Tolerancja i patriotyzm w edukacyjnym procesie kształtowania społeczeństwa obywatelskiego	177
Mirosław Sobecki Tożsamość społeczno-kulturowa w perspektywie egzystencjalnej. Kontekst edukacji międzykulturowej	201
Ewa Syrek Zdrowie psychiczne, higiena psychiczna – edukacja dla dobrostanu psychicznego – aktualność koncepcji i poglądów Kazimierza Dąbrowskiego..	223

Dylematy edukacji

Agata Matysiak-Błaszczyk, Jerzy Modrzewski Kondycja i destrukcja funkcji socjalizacyjnej wiejskich społeczności lokalnych	249
Barbara Smolińska-Theiss Nauczyciele wobec zmiany w oświacie – między służbą a oporem	293
Bożena Matyjas Środowisko wiejskie jako przestrzeń edukacji szkolnej dzieci	325
Alina Szczurek-Boruta Młodzież i szkoła – rzecz o układach częściowo odosobnionych	357
Ewa Jarosz Idee i badania „w służbie” rozwiązywania problemów społecznych – <i>casus</i> kar cielesnych w wychowaniu	387
Stanisław Janiec Chrystus Jezus jako nauczyciel i wychowawca – trzy świadectwa	423

Quarterly

S O C I A L

Year XVIII

2019

Vol. 3 (73)

P E D A G O G Y

Patronage

of:

SOCIAL PEDAGOGY UNIT

OF THE COMMITTEE OF PEDAGOGICAL SCIENCES

OF POLISH ACADEMY OF SCIENCES

PEDAGOGIUM
COLLEGE OF SOCIAL SCIENCES

List of Contents

Pedagogy socially engaged

Mikołaj Winiarski My comment in the discourse on social pedagogy	17
Maria Mendel Radically engaged social pedagogy. On the currency of the work of Teo- dora and Izydor Gulgowski	35
Ewa Marynowicz-Hetka Wolfgang Welsch's concept of transculturality: towards a transversal pa- radigm of social pedagogy	61
Wiesław Theiss Dialogue and confrontation. Conference on social pedagogy and social policy in 1967	93
Wioleta Danilewicz, Tomasz Sosnowski Issues of social pedagogy in „Studia Pedagogiczne”	123

The present – social time

Andrzej Radziewicz-Winnicki The discourse on alienation of the our present social time	157
---	-----

Jerzy Nikitorowicz Tolerance and patriotism in the educational process of shaping civil society	189
Mirosław Sobecki Socio-cultural identity in the existential perspective. The context of intercultural education	213
Ewa Syrek Mental health, mental hygiene – education for mental well-being – actuality of Kazimierz Dąbrowski's concepts and views	237

Education dilemmas

Agata Matysiak-Błaszczuk, Jerzy Modrzewski The condition and destruction of the socialization function of local rural communities	271
Barbara Smolińska-Theiss Teacher in the face of educational change – from service to resistance ..	309
Bożena Matyjas Rural environment – a space for school education of children	341
Alina Szczurek-Boruta Youth and school – about partially separated systems	373
Ewa Jarosz Ideas and research „in the service” of solving social problems – the <i>casus</i> of corporal punishment in childrearing	405
Stanisław Janiec Jesus Christ as a teacher and educator – three testimonies	433